

TANZİMATTAN GÜNÜMÜZE ANA HATLARIYLA TÜRK EĞİTİM SİSTEMİ

Editör

Prof Dr. Mehmet KAYA

© Copyright 2021

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-7409-23-0

Kitap Adı

Tanzimattan Günümüze Ana Hatlarıyla Türk Eğitim Sistemi

Editör

Mehmet KAYA

ORCID iD: 0000-0002-0948-3489

Yayın Koordinatörü

Yasin Dilmien

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

EDU000000

DOI

10.37609/akya.123

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Eğitim insanoğlunun var oluşu kadar eskidir. Tarihsel süreç içinde insan, günümüz uygarlık seviyesine uzun soluklu bir öğrenme süreci ile erişmiştir. Dolayısıyla eğitim ve öğretim zaman içinde değişmiş/gelişmiş ve kapsamlı bir hal almıştır.

19. yüzyıldan itibaren modernleşme sürecine giren devletlerde eğitimin tanımı, kapsamı, niteliği değişmeye ve genişlemeye başlamıştır. Eğitim bu şekilde dönüşerek modernleşmenin ana taşıyıcı unsurlarından biri haline gelmiştir. Eğitimin kiteselleşmesi anlamında bu gelişmelerin Osmanlıdaki ilk etkileri II. Mahmut döneminde görülmeye başlanmıştır. Tanzimat'la birlikte eğitime ayrıca önem verilmiş, özellikle II. Abdülhamit ve II. Meşrutiyet dönemlerinde çağdaş değerlerle donatılmış bir eğitim vermek kadar, eğitimin iktidara sadık bir kitle yaratma işlevi de önemsenmiştir. Cumhuriyet de bu süreci miras almış, eğitim politikalarını bu temel üzerine kurmuştur. Eğitimin kiteselleşmesi ve kurumsallaşması açısından Tek Parti Dönemi cumhuriyet tarihinde benzersiz bir yere sahiptir. Daha sonraki dönemlerde eğitim, çok partili hayatın ihtiyaçları doğrultusunda pragmatik olarak belirlenmiştir.

Tüm bu gelişmeler, Türkiye'de eğitim alanında geniş bir yazını da beraberinde getirmiştir. Eğitimin tarihsel süreç içindeki gelişimi pek çok defa ele alınmakla birlikte bu defa konu; Tanzimat'tan günümüze kadarki süreç içerisinde kanunlar, hükümet programları, eğitim şuralarını da kapsayacak ve siyasi konjonktürü de ele alacak şekilde değerlendirilmiştir.

Sekiz paydaşın ortaklaşa çalışması ile ortaya çıkan bu kitapta Dr. Mehmet Kaya genel hatları ve tarihsel gelişimi ile kitabın "Giriş" kısmını yazmıştır. Devamındaki bölümler ve yazar-

lar ise şu şekilde sıralanmıştır: Dr. Tülay Gencer, “Tanzimat’tan Günümüze Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim”, Dr. Oğuz Kalafat, “Tanzimat’tan Günümüze İlköğretim”, Dr. Mehmet Balyemez “Cumhuriyet’ten Günümüze Mesleki ve Teknik Eğitim Dahil Ortaöğretim Politikaları (Hükümet Programları-Milli Eğitim Şu-ralar- Kalkınma Planları)”, Dr. Resul Babaoğlu, “Türkiye’nin Modernleşme Sürecinde Yükseköğretim ve Üniversite Gündemi”, Dr. Meltem Tekerek, “Türkiye’de Yaygın Eğitimin Tarihi Üzerine Bazı Notlar”, Dr. Fuat İnce ve Merve Güblü “Özel Eğitim Tarihi”.

Sonuç olarak kitap, alanındaki güncel bilgileri derli toplu vermek, literatürdeki farklı bakış açılarına işaret etmek, eğitim sorunlarının çözülmesinde tarihsel süreci de göz önünde bulundurarak öneriler sunmak niyetiyle tanzim edilmiştir. Bu noktada kitabın basım aşamasında katkılarını esirgemeyen Akademi-yen Yayinevine, ayrıca tüm yazarlara teşekkür ederim.

Prof. Dr. Mehmet Kaya

2021

İÇİNDEKİLER

Giriş	1
1. Bölüm: Tanzimat'tan Günümüze Türkiye'de	
Okul Öncesi Eğitim.....	17
<i>Tülay GENCER</i>	
2. Bölüm: Tanzimat'tan Günümüze İlköğretim.....	61
<i>OĞUZ KALAFAT</i>	
3. Bölüm: Cumhuriyet'ten Günümüze Mesleki Ve Teknik Eğitim Dahil	
Ortaöğretim Politikaları (Hükümet Programları- Milli Eğitim	
Şurular- Kalkınma Planları).....	121
<i>Mehmet BALLYEMEZ</i>	
4. Bölüm: Türkiye'nin Modernleşme Sürecinde Yürseköğretim Ve	
Üniversite Gündemi.....	243
<i>RESUL BABAOĞLU</i>	
5. Bölüm: Türkiye'de Yaygın Eğitimin Tarihi Üzerine Bazı Notlar ...	299
<i>Meltem TEKEREK</i>	
6. Bölüm: Özel Eğitim Tarihi	377
<i>FUAT İNCE</i>	
<i>MERVE GÜBLÜ</i>	

YAZARLAR LİSTESİ

Dr. Tülay GENCER

Bitlis Eren Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih bölümü

ORCID iD: 0000-0002-0948-3489

Dr. Oğuz KALAFAT

Milli Eğitim Bakanlığı

ORCID iD: 0000-0002-2341-6290

Dr. Mehmet BALLYEMEZ

Rauf Denktaş Üniversitesi İşletme ve Ekonomi Fakültesi Uluslararası İlişkiler

ORCID iD: 0000-0002-1532-0643

Doç. Dr. Resul BABAOĞLU

Siirt Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih bölümü

ORCID iD: 0000-0002-8726-904X

Dr. Meltem TEKEREK

Milli Eğitim Bakanlığı

ORCID iD: 0000-0002-5212-5313

Fuat İNCE

Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Ana Bilim Dalı

ORCID iD: 0000-0002-2887-7512

Merve GÜBLÜ

Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı

ORCID iD: 0000-0002-5663-813X